

เอกสารประกอบการสอน
รายวิชา DES1101 วาดเส้นพื้นฐาน

อาจารย์ผู้สอน : อ.กัลยาณี มุ่งเขตกลาง

สาขาวิชาการออกแบบนิทรรศการและแอนิเมชันสามมิติ
คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

เอกสารประกอบการสอน : รายวิชา DES1101 วาดเส้นพื้นฐาน

คำอธิบายรายวิชา : การวาดเส้นพื้นฐานให้เกิดความเข้าใจ โดยเน้นโครงสร้างของเส้น รูปร่าง รูปทรง แสงและเงา พื้นผิว ขนาด ปริมาตร และทัศนียภาพ

เครื่องมือและอุปกรณ์ในการวาดเส้น

การวาดเส้น (Drawing) เป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนศิลปะ การออกแบบ และสถาปัตยกรรม เพราะเป็นวิธีการถ่ายทอดความคิด จินตนาการ และความรู้สึกออกมาเป็นภาพที่มองเห็นได้ การเลือกใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามวัตถุประสงค์

1. ดินสอ (Pencils)

ดินสอ เป็นเครื่องมือพื้นฐานที่หาได้ง่ายที่สุดในการเขียนและวาดเส้น ดินสอส่วนใหญ่ในปัจจุบันทำจาก แกรไฟต์ (Graphite) ผสมกับดินเหนียว จากนั้นจึงนำมาบรรจุในไม้หุ้มหรือเป็นไส้สำหรับดินสอกด ไส้ดินสอมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันตามระดับความแข็งและความเข้ม ซึ่งระบุด้วยตัวอักษร H และ B

1.1 ดินสอเกรด H (Hard): ย่อมาจาก Hard หรือ Hardness ไส้ดินสอมีความแข็งมาก มีปริมาณดินเหนียวมากกว่าแกรไฟต์ ทำให้เส้นที่ได้มีความอ่อนและจาง ตัวเลขที่อยู่หน้าตัว H ยิ่งมาก เช่น 9H, 10H, 12H ไส้ดินสอจะยิ่งแข็งและเส้นที่ได้จะยิ่งจาง เหมาะสำหรับงานร่างภาพ (Sketching) หรือสร้างโครงสร้างเบื้องต้น

1.2 ดินสอเกรด B (Black): ย่อมาจาก Blackness หรือ Boldness ไส้ดินสอมีความอ่อนและนุ่ม มีปริมาณแกรไฟต์มากกว่าดินเหนียว ทำให้เส้นที่ได้มีความเข้มและดำ ตัวเลขที่อยู่หน้าตัว B ยิ่งมาก เช่น 6B, 8B, 10B ไส้ดินสอจะยิ่งอ่อนและให้สีที่เข้มขึ้น เหมาะสำหรับงานลงน้ำหนักแสง-เงา (Shading)

1.3 ดินสอเกรดกลาง (HB, F): ดินสอเกรด HB มีความแข็ง-อ่อนอยู่ในระดับปานกลาง เหมาะสำหรับใช้งานทั่วไป เช่น การเขียนหนังสือ ส่วนเกรด F (Firm) จะมีความแข็งกว่า HB เล็กน้อย

2. ปากกา (Pens)

ปากกา เป็นเครื่องมือสำคัญอีกชนิดในการวาดเส้น เหมาะสำหรับงานที่ต้องการเส้นที่มีความคมชัดและสม่ำเสมอ ปากกามีข้อดีคือให้ความสม่ำเสมอของเส้นได้ดีกว่าดินสอ แต่มีข้อจำกัดตรงที่ไม่สามารถปรับน้ำหนักเส้นให้อ่อน-แก่ได้เหมือนดินสอ ปากกาที่ใช้ในงานวาดเส้นมีหลายประเภท เช่น

2.1 ปากกาลูกกลิ้ง (Ballpoint Pen): หาซื้อง่าย ให้เส้นที่สม่ำเสมอ เหมาะสำหรับการร่างภาพ หรือการวาดอย่างรวดเร็ว

2.2 ปากกาหมึกซึม (Fountain Pen): ให้เส้นที่มีลักษณะเฉพาะตัว ขึ้นอยู่กับชนิดของ หัวปากกา (nib)

2.3 ปากกาตัดเส้น (Fineliner): มีหัวปากกาหลายขนาด ตั้งแต่ 0.05 มม. จนถึง 0.8 มม. ให้เส้นที่คมชัดและแม่นยำ เหมาะสำหรับงานที่ต้องการรายละเอียดสูง

2.4 ปากกามาร์กเกอร์ (Marker Pen): ใช้สำหรับการระบายพื้นผิวขนาดใหญ่ ให้สีที่สม่ำเสมอ

3. เครื่องมือสำหรับตัดและเหลา (Cutting & Sharpening Tools)

3.1 คัตเตอร์ (Cutter) และมีดเหลา: เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ในการเหลาดินสอ เพราะสามารถควบคุม ความยาวของไส้ดินสอได้ตามต้องการ ทำให้สามารถใช้ไส้ดินสอในพื้นที่กว้างได้ดีกว่าการใช้กบเหลาแบบทั่วไป และยังใช้สำหรับตัดกระดาษได้อีกด้วย

3.2 กบเหลาดินสอ (Pencil Sharpener): มีทั้งแบบมือหมุนและแบบตั้งโต๊ะ ให้ความสะดวกและ รวดเร็วในการเหลาดินสอ

4. ยางลบ (Erasers)

ยางลบ เป็นเครื่องมือสำหรับแก้ไขส่วนที่ผิดพลาด ทำความสะอาดชิ้นงาน หรือใช้สร้างเทคนิคพิเศษใน การวาดเส้น ยางลบที่ดีควรมีเนื้อนุ่มเพื่อไม่ให้ทำลายผิวของกระดาษ

4.1 ยางลบพลาสติก (Plastic Eraser): เป็นยางลบมาตรฐานสำหรับดินสอดำ

4.2 ยางลบดินน้ำมัน (Kneaded Eraser): สามารถปั้นให้เป็นรูปทรงต่างๆ ได้ ใช้สำหรับ "ซับ" หรือ "ยก" เม็ดแกรไฟต์ออกจากกระดาษได้เบาๆ โดยไม่ทำลายพื้นผิว เหมาะสำหรับการลบส่วนที่ไม่เข้มมาก หรือใช้ไล่น้ำหนัก

5. กระดาษ (Paper)

กระดาษ คือพื้นที่สำหรับสร้างสรรค์ผลงาน มีหลายชนิดให้เลือกใช้ตามความเหมาะสมของงาน

5.1 กระดาษวาดเขียน (Drawing Paper): มีความหนาที่เรียกว่า ปอนด์ (Pounds) ซึ่งความ หนาที่เหมาะสมสำหรับงานวาดเส้นทั่วไปจะอยู่ที่ 60-80 ปอนด์ และควรใช้ด้านที่มีผิวเรียบเพื่อการควบคุมเส้น ที่แม่นยำ

5.2 กระดาษปรูฟ (Proof Paper): เป็นกระดาษที่นิยมใช้สำหรับการวาดเส้นด้วย ถ่านชาร์ โคล (Charcoal) เนื่องจากมีผิวที่หยาบ ทำให้เม็ดสีของถ่านยึดเกาะได้ดีและมีราคาไม่แพง เหมาะสำหรับงานที่ เน้นความรวดเร็วและไม่ต้องการรายละเอียดมาก

6. พู่กันและแปรง (Brushes)

พู่กันและแปรง ใช้สำหรับการสร้างเส้นที่มีลีลาสวยงาม และการระบายพื้นที่ขนาดใหญ่ได้อย่างรวดเร็ว คุณภาพของพู่กันจะขึ้นอยู่กับชนิดของขนแปรง ซึ่งมีคุณสมบัติในการอุ้มน้ำและสีที่แตกต่างกันไป

7. สี (Colors)

แม้การวาดเส้นส่วนใหญ่จะใช้สีเขม่าดำ แต่บางครั้งอาจมีการนำ สี มาใช้เพื่อบ่งเน้นเส้นให้มีความโดดเด่นมากขึ้น เช่น สีน้ำ (Watercolors) หรือ หมึกอินเดียอิงค์ (India Ink)

8. กระดานรองวาดและอุปกรณ์ประกอบ (Drawing Board & Accessories)

8.1 กระดานรองวาด (Drawing Board): เป็นอุปกรณ์ที่ช่วยให้การวาดภาพทำได้อย่างสะดวกและมีพื้นผิวที่เรียบเสมอกัน ส่วนใหญ่ทำจากไม้หรือกระดาษอัดที่มีน้ำหนักเบาและเรียบ

8.2 อุปกรณ์หนีบ (Clips) หรือเทปกาว (Masking Tape): ใช้สำหรับยึดกระดาษวาดรูปให้ติดกับกระดานรองวาด เพื่อป้องกันการเลื่อนและทำให้งานมีความเรียบร้อย